

Af øvrig forskning på området kan nævnes forskningsmidler i Indenrigs- og Sundhedsministeriets Miljømedicinske Forskningscenter.

Centret er et netværkssamarbejde mellem 9 forskningsinstitutioner. Centret yder tilskud til dansk miljømedicinsk forskning gennem åbne udbud. Det er således muligt at søge om midler i centret til forskning i hormonforstyrrende stoffer. I år råder centret over 2,2 mio. kr.

Der er hidtil ydet tilskud til 3 projekter vedrørende hormonforstyrrende stoffers virkning på hjernens udvikling og funktion i dyremodeller samt til en undersøgelse vedrørende sædkvalitet hos tvillinger.

I 2000 blev der afsat 5 mio. kr. årligt i perioden 2000-2002 specifikt til miljømedicinsk forskning på kræftområdet. Midlerne udmøntes ligeledes af Indenrigs- og Sundhedsministeriets Miljømedicinske Forskningscenter gennem åbne udbud.

Af disse midler er der ydet tilskud til et projekt om hormonlignende stoffer og testikelkræft i en dyremodel, et projekt om hormonlignende stoffer og brystkræft i en befolkningsundersøgelse samt et projekt vedrørende pesticider og kræftisiko hos gartneriansatte.

Temaer vedrørende hormonforstyrrende stoffer indgår også i det projekt, som er benævnt »Center for Miljørelateret Kræft«, der fra kræftpuljen har fået midler til undersøgelser vedrørende miljøfaktorerens betydning for udvikling af brystkræft og lungekræft.

Herudover faciliteres forskningsindsatsen af forskningsrådene under Ministeriet for Viden- skab, Teknologi og Udvikling.

Hvad angår EU's langsigtede strategi om, at hormonforstyrrende stoffer skal inddrages i den eksisterende kemikalielovgivning, deltager Danmark aktivt i Kommissionens forberedende arbejde med at fastlægge de nærmere retningslinjer for EU's nye kemikaliereregulering, herunder det såkaldte REACH-system. Nogle af de hormonforstyrrende stoffer vil automatisk blive omfattet af denne autorisationsprocedure, fordi de også har andre alvorlige effekter (CMR-stoffer, POP-stoffer)¹⁾, men det er vigtigt, at alle andre hormonforstyrrende stoffer på sigt bliver

omfattet af autorisationsproceduren, når godkendte testsystemer og kriterier for, hvornår et stof er problematisk, er fastlagt. Herudover er arbejdet med at indarbejde vores viden om de hormonforstyrrende stoffer i de eksisterende direktiver, f.eks. vandrammedirektivet, påbegyndt.

Danmark er koordinerende lead-country i forhold til arbejdet med reduktion af hormonforstyrrende stoffer i det nordøstlige Atlanterhav (OSPAR-konventionen).

Danmark har endvidere på en række områder igangsat særlige indsatser i forhold til stoffer, som er eller senere hen er blevet mistænkt for at have hormonforstyrrende effekter. Det drejer sig blandt andet om:

- Frivillig aftale mellem Miljøstyrelsen og Brancheforeningen SPT (sæbe, parfume og teknisk-kemiske artikler) indgået i 1987 om udfasning af nonylphenol-etoxylater i vaske- og rengøringsmidler.
- Handlingsplan for at reducere og afvikle anvendelsen af ftalater i blød plast. Med handlingsplanen er en række virkemidler taget i brug. Der er tale om et område, som regeringen følger meget tæt nationalt såvel som i EU. En status for handlingsplanen forventes at foreligge efter sommerferien 2002.
- Danmark har gennemført regulering af PCB og PCP. Begge stoffer er giftige for mennesker og akkumuleres i fugle og fisk og er mistænkt for at have hormonforstyrrende effekter.
- Dansk Planteværn har indvilliget i frivilligt at fjerne østrogenlignende hjælpestoffer i bekæmpelsesmidler.

Hertil kommer reguleringer m.v. i EU-regi, hvor Danmark i flere tilfælde har fremmet og fortsat bidrager til at fremme disse.

Stockholmkonventionen om udfasning af en række POP-stoffer og IMO-aftalen om udfasning af TBT er andre gode eksempler på, at der også internationalt er fokus på problematiske stofgrupper, og at en dansk indsats har bidraget til væsentlige skridt med hensyn til ophør af brugen af disse.

Indsatsen er fortsat baseret på forsigtighedsprincippet, og igangsatte initiativer og reguleringer følges løbende op.

¹⁾ CMR-stoffer: Kræftfremkaldende, mutagene og reproduktionsskadelige stoffer. POP-stoffer: Svært nedbrydelige organiske forureningsstoffer.